

Latweefchu Awises.

Ar augstaš Gewefchanas = Kummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 5. Zettortdeenâ 2trâ Webruara 1833.

No Lafsmuischaš.

Ar jo preezigu firidi mehs schoreis no saweem basnizas notiffkumeem ta isgahjuscha gadda warram atbildeschanu doht, jo arridsan muhsu masâ draudsina Deewa mihlestiba un apgahdaschana ne truhfe.

Muhsu draudsê pehrngadd dsimmuschi: no Latweefchu draudses 37 behrni, no kurreem 1 pahris dwihnu un 2 ahrlaulibâ, un no Wahzu draudses 9. Pawissam II behrni wairak ne ka aispehrn, tanni gruhâ Kolera gaddâ. Pirmureis pee Deewa galda gahje: no Latweefchu draudses 19 behrni, no kurreem, paldees Deewam! jau 4 mahzeja grahmatu lassih, un 13 behrni no Wahzu draudses, no kurreem weens ne mahzeja grahmatu lassih. Pee Deewa galda gahje 884 no Latweefchu draudses, un 114 no Wahzu draudses. Swehtu laulibu dabbuja 3 pahri (aispehrn 13 pahri) no Latweefchu draudses un 4 pahri no Wahzu draudses. Mirruschi irr 25 no Latweefchu draudses un 3 no Wahzu draudses pawissam 19 masak ne ka aispehrn. Isgahjuschâ gaddâ tad pawissam irr dsimmuschi 46 un mirruschi 28 zilweki.

Us ta pagahjuscha gadda waffaru atskattoht, mums tikpatt ar pateizigu firidi irr jaapleezina: wifs tâ isdewahs, kâ gan nedohmaht nebijam dohmajschi. Lai ir mehs isgahjuschâ waffarâ dauds lectus effam redsejschi, dauds pohstâ gahje, un weetahm waffaraji no agra saltuma tappe maitati, un dasch faimneeks, galwu frattidams, dohmaja: „ko mehs ehdisim?!“ tomehr muhsu Debbesu tehws sinn, kas mums wajjaga irr. — Zitti atkal dohmaja sawâ wahjâ prahtâ: „ka gan tee nabbagi zilweki, kurreem tahdâ saltumâ, tahdâ flapjumâ wissu zauru deeninu us lauku irr jastrahda, ka gan tee to pahrzeetihš?“ Pawehli tam Kungam tawu zellu, un zerre us wiinu,

tad winsch gan darrihs. Nebsect, ta Winsch arri muhs isglahbe, un muhsu puffê wiffur dauds masak irr mirruschi un turklaht wehl dauds masak flimmibu pee zilwekeem kâ arri pee lohpeem bija ne kâ aispehrn. Tâ nu tikpatt zerrejam arridsan sawus lohpinus scho seemu wehl ustur-reht, jo waffaraji, kas no auguma itt pilnigi isauge, tur palihdsehs, lai arri seens pamasam jau truhfst.

Bet wehl zittadi mehs, isgahjuschu gaddu beidsoht, tappam apmeerinati un eepreezinati. Kad tahs sinas no rasbaineekem, kas muhsu puffê wiffus cedsihwotajus beedinaja, isgahjuschâ gaddâ, daschreis muhsu awises, stary teem tur lasfameem jaukeem stahsteem, kâ melnas wahrnas brehleschana juhsu ausis atskanneja, tad mehs taggad jo preezigi effam jums to sinu doht, ka dauds no teem rasbaineekem, kas pee muhsu zee-niga prahwesta un Demmes-mahzitaja un zittâs weetas bij eelaususchees, zaur muhsu pilskunga teefas un weena saldatu wirfneeka (ar wahrdu Trubezfoi) ruhpeschanu, jau sakerti irr; bet to rasbaineeku preekschneeku, ko Lesnitschonek fauz, wehl nedabbuja rohâ. — Schè mums wehl ihpaschi irr japeeminn, ka arri tas wissleclakais grehzineeks sawu sinnamu firidi new arr apfluffinaht, lai arri daudsreis to buhtu raudsijis darriht. Warr buht ka winsch sawâ neapnikfuschâ grehzigâ dsihwoschanâ laikam winnas balsi nedfird, tomehr ta stunda arri winnam nahk, fur schi Deewa bals, kas eeksch katra zilweka mahjo, arri winnam to grehzigu dsihwoschanu breefmigi pahrmett. Weens no scheem rasbaineekem, us ka tee zitti isteiz, ka arri winsch wiffur effoht lihds bijis, — allasch leedsahs. Kad nu, nekahdâ wihse, taisnibu no winna newarreja isdabbuht, tad winnam ar swehreschanu sawa is-teifschana bija jaapleezina. Pehz swehreschanas

turpatt istabâ wehl stahwoht, fakka tas augfcham minnehts saldatu wirfneeks us weenu fungu, fas tur flaht bija: „Woi juhs sinmat, jau man tas irr notizzis, ka weens zilweks, fas ar nepateefu fwehreschamu bij apgrehkojees, pehz trihs deenahm ar leelahm mohkahm nomirre.“ — Nu muhsu rasbaineeks atkal tohp aiswests sawâ zee-tumâ. Mahkofchâ deenâ jau fuhdsahs, ka winnam nelabbi effoht; ohtrâ deenâ jau stipraki fuhdsahs, jau mannoht, ka lohti flims effohts; treschâ deenâ jau newarroht wairs pazeest, jau nahwes fahpes winnu mohzoht. Nu winsch luhds lai jelle winnu westu wirfneeka preekschâ, ka sawu dwehfeli zaur taisnu isteifschamu warretu atweeglinaht, zittadi winnam wehl schodeen irr jamirft. — Te winsch nu tohp preekschâ wests, un isteiz pats, ka wissur effoht lihds bijis, ka jau winna beedri to bij isteifuschi.

Ta schee neganti darbi un tee jo neganti zilweki, fas tohs padarrija, tappe ismekleti, un tâ arridsan turplik ar Deewa paligu pee gaismas taps zelts, fas wissleelakâ tumfibâ no grehzinee-keem tohp darrihts. Nur zilweks warr behgt preeksch ta Kunga waiga? —

Kad nu mehš, paldees Deewam! jau gan drohschaki schè warram dsihwoht, tomehr wehl zittas muischas saldati tohp turreti, fas tahs paschas apwakte. — Ro ar teem rasbaineekeem darrihs, woi winnu preekschneeks buhs fakerts, un woi tee aplaupiti fungi sawas mantas atpakkal dabbuhs? pahr to mehš pehzaki sinu dohsim.

Lai nu mehš tad scho jaunu gaddu ar preezigu, drohschu firidi eesahkam, pahrlleezinati: Deews, muhsu patwerums, muns palihds to nastu panest, fo winsch irr uslizzis, ja mehš paschi tikkai allasch gattawi effam, sawu deewabihjaschamu un pasemmigu prahthu zaur stipru kristigu palau-schamu us Deewu, zaur sawu tizzibu, bet arri zaur kristigu dsihwoschamu apleezinaht. Ja tu to darri, tad

Winsch lihdsinahs tahs pehdas
 Nur gohdigi tu staigasi,
 Un remdehs sawas behdas
 Ja Winna wahrdu walkofi.

— fz. —

No Krohna Palzgrahwes muischas (Dohbeles aprinkâ).

Kahda nelaiime zaur schaujameem rihkeem notikkusi.

Weenâ pee schihs muischas peederrigâ krogâ dsihwo kallejs, fas isgahjuschâ Dezember mehneschâ bij weenu plinti dabbujis, fas bij japahrtaisa. To sawâ smehebdè glabbajis, schis iseet. Pa tam kalleja ammata puifis, 10 gaddus wezs, fahk ar to plinti spehleht, nesinnadams ka ta wehl peelahbeta; tur flaht schesch kalleja masa meitina, pufs ohtru gaddu wezza, ar sawu auflu, fas arri wehl masa. Scho auflu baididams, ka jau behrni mehds, ammata puifis johkodamees to bissi ihsti prett to kalleja behrnu turr, un schauj; biffe sprahgst un trahpe nabbagu behr-ninu, fas arri tudal sawu dwehfeli islaidis.

Prett neiaimes stundu neweens zilweks fo spehj, bet par to tatschu ikkatram zilwekam buhtu jafar-gajahs, ka tahda bailiga leeta, ka schaujami rih-ki, neprahrtigu behrnu rohka nekluhthu.

No Uhbaues muischas (Tuffumes firspehlè).

Schinnî muischâ Zanwar mehneschâ scha gaddâ tappa swirgsde (grants) rakta. Kahds puifis, ar wahrdu Krischans, bij weenâ grants-bedrè tik dsilli eerazzees ka ta wirseja fasallusi semmes lahga pahr winna galwu kahre. Yeepeeschi schi nokritte, un tas puifis, fas weens pats schinni bedrè strahdaja, tappa no tahs semmes apsegtis un nospaidihts. Gan tee wihri fas klahstumâ strahdaja, winnu tudal israkkuschi un raudsijuschi winna dsihwibu glahbt — bet fo glahbs, fur ta dwehsele eescha wairs naw! Tas nelaimigais bija 23 gaddus wezs, un sawam wezzam tehvam weenigais dehs un maissepelnitais.

Gan tahda ahtra mirschana wissus zilwekus un wisswairak raddus un draugus lohti isbeede; bet kad zilweks pats naw wainigs bijis, un pee gohdigeem kahrtas darbeem no ahtras nahwes aisgrahbts tohp, tad lai tizzam, ka tas Deewa prahts bijis, un ka ir tahda nahwe debbes preekâ eewedd.

No Lauku muischas (Jaunaspils kirspehlē).

Vaschā jauna gabda deenā schē weens fainneeks, Brenze Wahrtinsch fauzams, fawu behrnu lizzis kristiht, un wakkarā kuhmeem dsihres taifijis. Pulksten desmits wakkarā winsch eet us flehti, weeschu sirgeem miltus isdoht. Pee semmes noleezees iskriht tam swezze no rohkahm us pakkula tshuppu, kas us flehts grihdi gulleja. Tudal nemnahs leefinās, ugguns aissneeds faufus salmus flahumā, un kamehr fainneeks wehl tohs pakkulus grihb dseft, ugguns jau zaur juntu issprahgst ahrā. Zebfchu laudis gan pee glahbschanas steidsahs, ratschu wiffa flehts, laidari un kuhntis ar wiffu labbibu, miltu un lohpu-barribu nobehga, un ta skahde tohp lihds 414 fudr. rubbuleem rehkinata.

Zē bij preeku deena par raudu deenu pahrwehrtita!

Turku teefas.

Kahds kungs raksta no Konstantinopolis, Turku walsts galwas pilssehta:

Kahdureisi par pilssehta eelahm staigadams es redseju ehrmigu lectu, ko Turku pilssehtōs ne retti reds, prohti, weens bekkeris pee fawu durwju stendera ar aufi bija peenaglohts. Pahrscho wihru, kas wiffadi ahkstejahs un ehromojahs man bij jasmeijahs. Winsch bija tik meerigs, itt kà tam ne kas ne buhtu notizzis. Urri fakka, ka fchi strahpe ne effoht ne ko fahpiga. Bekkereem, kas to maili masaku zepj, ne kà waldischana likufi, fchi strahpe tohp uslikta. Kad es apstahjohs un skattijohs, tad peestahjehs pee man kahds pilssehtneeks un teize: par to schis ne behda neko, bet preefsch pahru neddelahm weenam bekkera meisterim degguns lihds ar aufim tappe nogreests. Winsch to kà stipris un drohsch wihrs pahrzeetis fazzija: par aufim es dauds ne ko ne behdaju, zeppure to wainu gan apfegs, bet deggunu peezeest, tas man irr gaufschi schehl. Tas pats eedeve bendeskalpam dserramu naudu, lai tas winnam pehz to, kad teefas fungam to rahdijis, deggunu dohd atpakkal, ka winsch to akkal warretu list peelift.

Neds! aschas Turku teefas!

Manna tehwu = semme.

Kur manna dsihw' eefahkhs, man pascham nesinnohht,
Kur mahte manni sedse, faulitē schubschinohht;
Kur saldu mihlestibu es pirmak mattiju,
Tur dahrga tehwu = semmiht' — mihla, tur pee-dsimmu.

Kur es eefsch pufku swahrkeem ap mahti lohschneju,
Kur pirmak sawds preefōs bes wahrdeem smaiddiju;
Kur sweschneeks wiffahm behdahm es saldi gulleju,
Kur jaunā rihā schigli no schuhpfa tezzeju; —

Kur pluhzu pufkes jautas, taurinus gainadams,
Pehz swaigsnitehm kur kledsu wakkarā staigadams;
Kur peewiltē pats pee uppiht's es few' apskattiju,
Kur spalwinas un tahfi wehja iswaddiju; —

Kur bilschu gramatinā A B C lassiju,
Un dascha wahrda dehl pajinas aismirfu; —
Kur no teem behrnu gaddeem ikweens driht aisd-strehje,

Un wiffi jauki bija: tur manna dsimtene.

Kur mihlu draugu widdū preezigi lihgoju,
Kur es us spohschu leddu tā labpraht fliddeju; —
Kur pawassaras laikā rippina skraidija,
Kur pohlihts *) grohsjahs; tur manna tehwischka.

Andrejs.

*) Brummkreisel.

Teefas fluddinafchanaš.

Us pawehleschānu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts 20. 20. 20., tohp no Baldohnes pagasta teefas wiffi parradneeki un parradu deweji ta zitahrtiga Baldohnes fainneeka Jaun-Uhrstu Pehtera, par kurra mantu zaur schihs deenas spreedumu un us pascha luhgschānu konkurse nospreesta irr, zaur scho usāizinati, lai tee fawas prassichanas, ja negribb fawu teefu saudeht, un fawus parradus, ja negribb tohs pehz diwfahrtigi mafahht, lihds to 18tu Merz f. g., kas tas pehdigais termihns irraid, pee Baldohnes pagasta teefas peemelde, un gaida ko fchi teefa pehz likumeem spreedihš.

Baldohnē, 14tā Janwara 1833.

(S. W.) † † † Zentel Kaspar, pagasta wezzakais.
(Nr. 13.) U. Demoll, pagasta teefas skrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineefa wiffas Kreewu Balsis ic. ic. ic., tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas pee ta nomirruscha Uisputtes basnizlunga muischas fainneeka Witkop Pahwela un scha dehla Jahna atstah-tas mantas buhtu, aizinati, lai few mehnescha starpâ no appakschrafsitas deenas, tas irr tanni 17ta Webruar mehnescha deena f. g. pee schihš pagasta teefas peeteizahs un to spreedumu nogaida. Wisseem parradu de-wejeem arridsan wehl tohp fluddinahts, pee saudescha-nas sawas praffischanas, tai noliktai deenai peeteiktees.

Krohnamuischas Klobster Uisputtes pagasta teefa ecksch Waffem tanni 20tâ Janwara 1833. 3

† † † Summische Pahwels, pagasta wez-zakais.

(Nr. 18.) Fr. Grening, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Ehdoleš pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kah-das taisnas parradu praffischanas pee to mantu ta lihdschinniga fainneeka Uimmohlu Anscha buhtu, kas sawas mahjas inventariuma truhkuma un zittu par-radu labbad atdewis un par kurra mantu konkurse no-likta, aizinati, pee saudeschanas sawas teefas wifš-

wehlaki lihds to 4to Merza f. g. pee schihš pagasta tee-fas peeteiktees.

Ehdolē, 7tâ Janwara 1833.

(S. W.) Ehrmann Nahtin, pagasta wezzakais. I
(Nr. 10.) G. Monkwiz, pagasta teefas ffrih-weris.

* * *

Wiffi tee, kam kahdas taisnas praffischanas pee tahs atstah-tas mantas ta nomirruscha Ehdoleš Pujal-ka wezza fainneeka Jahna buhtu, tohp ušaizinati, lai tee ar sawahm taisnahm praffischanahtm lihds to 4to Merza f. g. pee schahš pagasta teefas peeteizahš, un sawu taisnibu peerahda.

Ehdolē, pagasta teefa 10tâ Janwara 1833. I

(S. W.) Ehrmann Nahtin, pagasta wezzakais. I
(Nr. 24.) G. Monkwiz, pagasta teefas ffrih-weris.

Zitta fluddinafchana.

Par sinnu tohp dohts, ka Kalnazeemâ no kalku deg-guma weenu reisi par neddelu, prohti zettortdeenâ, kalkis par divi rubbukeem, septindešmits kapei-keem sudrab. naud. par lasti, tohp isdohts.

Salka muischâ, 16tâ Janwara 1833. 2

Naudas, labbibas un prezzu tirguš uš plazzi. Nihgē tanni 23schâ Janwara 1833.

		Sudraba naudâ.				Sudraba naudâ.	
		Rb.	Kp.			Rb.	Kp.
3	rubli 65 kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I	pohds kannepu	I	—
5	— papihru naudas	I	36	I	— linnu labbakas surtes — —	I	80
I	jauns dahlderis	I	31	I	— fliktakas surtes — —	I	50
I	puhrs rudsu	I	20	I	— tabaka	—	60
I	— kweeschu	I	80	I	— dselses	—	65
I	— meeschu	I	—	I	— sweesta	2	20
I	— meeschu = putrainu — —	I	50	I	— muzza silku, preeschu muzza — —	6	50
I	— ausu	—	65	I	— wihlschnu muzza — —	6	75
I	— kweeschu = miltu — —	2	25	I	— farkanas fahls — —	6	50
I	— bihdeletu rudsu = miltu — —	I	60	I	— rupjas ledbainas fahls — —	5	50
I	— rupju rudsu = miltu — —	I	20	I	— rupjas baltas fahls — —	5	—
I	— firnu	I	30	I	— smalkas fahls	4	40
I	— linnu = sehklas	2	50	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ maksâ.			
I	— kannepu = sehklas	I	20				
I	— kimmenu	4	50				

W r i h w d r i e k e h t.

No juhremallas = gubernementu augstas waldischanas puffes: J. D. Braunschweig, grahmatu pahrluhfotais.